

Antiga fàbrica Cal Piteu (Cal Guixé o Cal Corominas)

Avià

Ubicació

Comarca: Berguedà
Lloc/Adreça: Nucli antic, Carrer Padró, 2 i 6. 08610 AVIÀ
Emplaçament A l'eixample sud del nucli antic, davant de l'església

Coordenades:

Latitud: 42.075522222176
Longitud: 1.8247738585982
UTM Est (X): 402785
UTM Nord (Y): 4658829

Classificació

Número de fitxa 08011 - 31
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia Conjunt arquitectònic
Estil / època: Contemporani Noucentisme
Segle XIX
Any 1862?
Estat de conservació Regular
Protecció Legal
Tipus de protecció: BPU
Observacions protecció: BPU. POUM Avià, DOGC 12/07/2011
Accés Fàcil
Ús actual: Residencial
Titularitat Privada
Titular: Ref. cad.: 36801DG0529S
Autoria de la fitxa María del Agua Cortés Elía
Data de registre de la fitxa: dv., 30/11/2001 - 01:00
Autoria de la darrera revisió: María del Agua Cortés Elía. OPC

Descripció

Edifici de planta, dos pisos i golfes, de pedra barrejada i arrebossada amb morter de calç. La façana principal s'obre a un baluard tancat amb reixa i porta metàl·liques entre pilars de maó que dóna al carrer Padró davant de la façana posterior de l'església. És una façana simètrica centrada en una porta d'arc rebaixat, tres balcons a cada pis i un ull de bou ovalat al centre de les golfes i marcant l'angle de la teulada a dues vessants. Damunt la porta hi ha una placa metàl·lica de l'asseguradora "L'Unión" amb la data 1828 i que està posada sobre altra placa que no es distingeix; damunt una fornícula per a una imatge que ha desaparegut, element que es repeteix en altres fàbriques construïdes pel mateix industrial a Berga. La resta de façanes es caracteritzen per tenir moltes finestres obertes seguint una simetria i l'estructura característica d'edifici fabril. La que s'obre al sud té una eixida oberta amb sis finestrals d'arc rebaixat. Una de les dues finestres del mig (la més a prop del c/ Padró) té la llinda horitzontal per aconseguir més llum, ja que per aquí s'entrava gènere a la fàbrica. Encara es conserven dues guies de fusta que travessen tota la façana des del primer pis fins a les golfes i un sistema de politges per pujar gènere. La finestra del pis de sota que correspon a aquest enginy, també és més gran que la resta. Aquest afegit es va realitzar més tard ja que a fotografies fetes per Ramon Mas (els anys 1910-20) no hi surt. Actualment l'interior de l'edifici s'ha habilitat per pisos. Al costat d'aquest edifici es va construir una nau d'un pis realitzada en maó i pedra, amb característiques semblants i que va ser ampliada als anys quaranta.

Observacions:

L'antiga fàbrica estava formada per l'edifici de pisos i les dues naus fruit d'ampliacions davant la plaça de l'església.

Història

Ramon Pujol i Thomàs (Berga 1847-1923) alies "Corneta", advocat i alcalde de Berga (1873-1875 i 1877-1879), va ser un important industrial de finals del segle XIX que va impulsar el projecte del Canal Industrial de Berga i va construir la fàbrica tèxtil de Cal Corneta a Berga. Tenia varies propietats a Avià: Codines, el Pou, i la fàbrica d'Avià anomenada Cal Piteu abans cal Guixé o cal Corominas. Aquesta rebé el nom inicial del primer propietari Ramon Guixer (amillament de 1862); després passà a ser propietat de Dña. Maria de la Piedad Fábregas i Mercader que la va hipotecar a Domingo Corominas y Pintó. En aquesta època la fàbrica, en la que només hi havia telers manuals, es coneixia com Cal Corominas, i va ser cedida per l'hereu de confiança de Piedad Fabregas a Ramon Pujol l'any 1876. En documentació que conserven els hereus de Ramon Pujol i Thomàs es fa una descripció de la fàbrica amb els seus termes i s'especifica que la superfície edificada era de deu metres d'ample per vint de fons, amb un total de 200 m², i que hi havia un embarrat per al moviment de la maquinària. L'any 1884 la comprà Martín Camps i Prat, que molt probablement fou el que va fer la primera ampliació de naus davant de l'església. L'any 1924 Roberto i Juan Soler, empresaris de Barcelona, instal·len una fàbrica amb 20 telers per fer teixits de cotó. El nombre de telers va oscil·lar, així mentre al 1935 hi havia 82 que eren mecànics, al 1938 havia 52, al 1939 hi treballaven 90, i al 1943 hi havia 101 telers. Pels volts de l'any 1940 es va tornar a ampliar la nau davant l'església per posar més telers i ja era coneguda popularment com Cal Piteu o Piteus, essent una fàbrica en la que treballava molta gent d'Avià i fins i tot de Berga, arribant a tenir 90 treballadors. Durant els anys de la restricció, posteriors a la Guerra Civil, l'energia es proporcionava amb un motor de gas-oil, mentre que anteriorment era accionada per energia elèctrica. En una part d'aquesta nau, l'any 1920, s'hi va instal·lar Antoni Castella Simon que feia de fuster i tenia el negoci de pompes fúnebres d'Avià. La fàbrica ocupava els tres primers pisos de la casa del carrer Padró nº 6 i tota la nau del costat d'un sol pis. A partir de l'any 1961 també reparaven maquinària

tèxtil i al 1967 es canvià el nom de successors de R. i J. Soler pel de "Manufacturas Avià". La fàbrica va tancar a inicis dels anys 70 i es va habilitar part de la casa per pisos i les naus per un taller de fusteria.

Bibliografia

CORTÉS ELÍA, MARÍA DEL AGUA (2005) “El patrimoni industrial d’Avià. Les colònies de Cal Rosal i la Plana, i les fàbriques de Cal Piteu i cal Bassacs”. *Ressò de Ressò* núm. 53, tardor 2005. Ajuntament d’Avià.

GUIXÉ I GUIXÉ, Antoni (1906). "La indústria tèxtil catalana: una visió històrica". Monografia premiada als Jocs Florals de Berga l'any 1906. Re-publicada a Quaderns de l'Àmbit de Recerques del Berguedà, desembre 1992.

"Llibre de Registre de Matrícula Industrial (1899-1975)". Arxiu Municipal d'Avià.

Arxiu privat de Ramon Pujol i Thomàs (Berga).

Fotografies "Ramon Mas".

